

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 80

Områdesnamn: Ivantjärnsheden-Jädraås

Kommun: Ockelbo och Sandvikens kommuner

Kartblad: 13 G NO

Area: 900 ha varav 800 ha land och 100 ha vatten

Naturgeografisk region: 28 Sydligt boreala kuperade områden

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 52, Galvån

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m

Riksvärde

Isälvsdelta, dyner, nipor		
Vattendrag	Flora	

Värdeomdöme: De vidsträckta deltaavlagringarna och flygsandfälten med vackert utformade dyner är av stort geovetenskapligt intresse. Detsamma gäller den djupt nedskurna och bitvis kraftigt meandrande Jädraån med nipor och åtminstone delvis aktiv erosion. Lantbruksuniversitetets forskningsstation på Ivantjärnsheden stärker områdets vetenskapliga värde.

Huvudkriterier: A Nyckelområden för terrängformernas bildning. Välutbildade lösa avlagringar och erosionsformer

Stödskriterier: Tilltalande landskapsbild, goda förutsättningar för fiske, bärmarker.

Förutsättningar för bevarande: Grustäkt eller annan exploatering av Ivantjärnsheden-Jädraåsområdet, är ej förenligt med de höga naturvårdsintressena

Säkerställande: Klass I i länsstyrelsens naturvårdsprogram
Området ingår även i Sandvikens kommun

Områdets huvuddrag: Ivantjärnsheden-Jädraåsfältet är ett delta uppbyggt av isälvsediment i Järboåsens sträckning. (Åsen påträffas såväl öster om Ivantjärnsheden som sydväst om Jädraås station där den uppträder i getryggsform). Isälvsdeltat är avsatt som olika deltaterasser på olika nivåer efter varandra, markerande landhöjningsprocessen. Under deltasedimenten återfinns den ursprungligen avsatta åsen. Sedimentmaktigheten uppgår till mellan 20 och 25 m. Jädraån hyser stationär öring.

Sydost om Gammelboning ligger på Ivantjärnshedens deltaavlagringar ett flygsandfält med dels ett område av små dyner närmast Jädraån, dels tydliga dyner i anslutning till Stormuren i öster. Där finns bl a tre slingrande dynryggar 0,5-1 km långa och 5-12 m höga, orienterade ungefär i norr - söder. Den sydligaste dynen är längst och parabelformad. De mäktiga dynerna har läsidor som är betydligt brantare (22ø-34ø) än vindsidorna (vanligen 10ø-12ø).

Ivantjärnshedens vegetation karaktäriseras till stor del av skarp tallhed med ljung, blåbär och lingon samt lavar i bottenskiktet. Stormuren, i områdets nordöstra del, avgränsas mot väster av ett par kraftiga dyner.

Den centrala ravinen bär prägel av framträngande grundvatten, vars mängd och näringsrikedom successivt tilltar mot ravinens botten. Botten består huvudsakligen av delvis sankt källor. Dessa uppvisar en succession från fattigkällor i ravinens övre delar till allt rikare i de djupare. Där påträffas bl a blåsippan, gullpudra, hässelbrodd, häxört, lundarv, ormbär, spindelblomster, storgröe, trolldruva och vänderot. Dessutom flera rikindikerande, inom regionen mindre vanliga mossor.

Vid en forskningsstation på Ivantjärnsheden bedrivs skoglig forskning i Lantbruksuniversitetets regi. Projektet benämns barrskogslandskapets ekologi.

Anmärkningar:

Referenser: Bråkenhielm, S, 1974: Ivantjärnshedens vegetation. Barrskogslandskapets ekologi, rapport 18, 1974.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.